

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
комунальної установи «Обласний
пансіонат для осіб з інвалідністю та
осіб похилого віку»

20.02.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.02.2025 групою НПМ здійснено відвідування комунальної установи «Обласний пансіонат для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку» (далі – пансіонат, заклад, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Круцюк Антон Володимирович, заступник начальника відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Чолан Володимир Михайлович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Вінницькій області;

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Григор'єв Олег Валерійович, представник громадської організації;

Круцюк Оксана Володимирівна, представник громадської організації;

Миронова Олена Анатоліївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вулиця Хмельницьке шосе, будинок 94, місто Вінниця, 21029.

В.о. керівника закладу – Якимчук Катерина Олександрівна.

Відповідно до Статуту комунальної установи «Обласний пансіонат для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку», затвердженого рішенням Вінницької обласної ради від 29.10.2021 № 257, пансіонат є установою соціального захисту для цілодобового, тимчасового або постійного проживання/перебування та догляду за громадянами похилого віку, особами з інвалідністю старших 18 років (іншими особами визначеними законодавством, у тому числі із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів. Заклад є правонаступником прав та обов'язків Вороновицького психоневрологічного інтернату. Окрім того, установа є правонаступником майна, прав та обов'язків Плисківського психоневрологічного інтернату.

Пансіонат є об'єктом права спільної власності територіальних громад, селищ, міст Вінницької області, управління яким здійснює Вінницька обласна рада.

Заклад розрахований на перебування 250 осіб. На день відвідування в установі перебувало 166 осіб. Фактично до пансіонату зараховано 172 підопічних (102 жінки та 70 чоловіків), проте на день відвідування 4 особи перебували у відпустці та 2 особи у лікарні. Ліжкових хворих – 36 осіб, підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення – 111 осіб. У закладі перебуває 169 підопічних – дієздатні особи, 3 особи – недієздатні. Встановлену групу інвалідності мають 84 особи. 2 підопічних знаходяться під опікою закладу та у 1 підопічного інший опікун. Також у закладі перебуває 71 підопічний із числа внутрішньо переміщених осіб.

Заклад розміщується у п'ятиповерховій будівлі. Територія закладу огорожена, вхід здійснюється через пропускний пункт. На вході до пансіонату розташований продуктовий магазин та банкомат (фото 1).

Мешканці закладу мають можливість вільно пересуватися територією пансіонату та виходити за її межі.

Затверджене фінансування установи на 2024 рік становить 65 001 716,00 грн – загальний фонд, 18 191 750,00 грн – спеціальний фонд. За 2024 року на рахунки закладу надійшло 15 792 489,00 грн благодійної допомоги.

Затверджене фінансування пансіонату на 2025 рік становить 72 667 672,00 грн – загальний фонд, 18 147 270,00 грн – спеціальний фонд.

Відповідно до штатного розпису на 01.01.2025 штатна кількість працівників комунальної установи «Обласний пансіонат для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку» становить 387 штатних одиниць.

Згідно з тарифікаційним списком працівників станом на 01.01.2025 в закладі працює 169 осіб (18 вакансій), з яких медичного персоналу 129 осіб.

Медична частина закладу складається з приміщень:

кабінет ЛФК (два приміщення) (фото 2);

маніпуляційна;

перев'язувальна;

оглядова;

кабінет старшої медичної сестри, в якому зберігаються лікарські засоби;

кабінет лікарів;

стоматологічний кабінет;

кабінет завідувача медичним відділенням;

масажний кабінет (фото 3);

сольова кімната (фото 4);

кабінет озокерітотерапії;

аромакімната (фото 5).

Також в медичній частині функціонують дві карантинні кімнати для спостереження за новоприбулими підопічними протягом 14 днів для виявлення проявів гострих інфекційних хвороб. У карантинних кімнатах наявна вбиральня відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення».

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 19.08.2019 № 1830 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю: організація і управління охороною здоров'я, терапія, психіатрія, фізіотерапія, ортопедична стоматологія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, лабораторна справа (клініка), у том числі за місцем провадження діяльності смт. Вороновиця, вул. Гагаріна, буд. 24.

На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 № 1503.

Реабілітація підопічних здійснюється шляхом проведення ароматерапії, фізіотерапії, галотерапії, ЛФК, озокеритотерапії, масажу. Облік процедур фіксується у медичній документації № 029/о, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 29.12.2000 № 369. На кожного підопічного ведуться реабілітаційні картки.

Медичні картки підопічних ведуться за встановленою формою № 025/о «Медична картка амбулаторного хворого», затвердженою наказом МОЗ від 14.12.2012 № 110.

У медичній частині пансіонату наявні протоколи догоспітальної допомоги, форми та порядок ведення яких затверджені наказом МОЗ від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».

У приміщенні, в якому зберігаються лікарські засоби, наявний термометр та гігрометр для здійснення контролю за температурою і відносною вологістю повітря відповідно до пункту 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584 (фото б). Протермінованих лікарських засобів не виявлено.

У разі отримання підопічними тілесних ушкоджень медичними працівниками складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу МОЗ від 02.02.2024 № 186.

Підопічні забезпечені індивідуальними засобами реабілітації відповідно до індивідуальних програм реабілітації (далі – ІПР), у тому числі ортопедичним взуттям.

У закладі наявний автомобіль швидкої допомоги.

У осіб з інвалідністю розроблені ІПР згідно наказу МОЗ від 08.10.2007 № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда та Порядку їх складання».

У 2024 році у закладі померло 42 особи віком від 56 до 80 років. Причинами смерті підопічних здебільшого встановлено серцево-судинні захворювання.

Підопічні забезпечені раціональним чотириразовим харчуванням, у тому числі дієтичним, наявне денне та перспективне меню.

Сума витрат на харчування на одну особу на день в середньому у закладі складає 92,13 грн, а сума витрат на медикаменти на одну особу на день в середньому складає 25,28 грн.

На день відвідування проводився капітальний ремонт харчоблоку та четвертого поверху закладу (фото 7).

У закладі централізоване водопостачання. На підставі протоколу випробувань від 11.11.2024 № 3643 вода відповідає вимогам Процедури 7.3/1 п. 4.6. Для підопічних заклад закуповує бутильовану питну воду.

У закладі наявне підвальне приміщення, яке, відповідно до Акту огляду об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття від 18.04.2023, рекомендоване до використання як найпростіше укриття та включення до фонду захисних споруд за виконання певних умов. Загальна площа укриття 381 м², розраховане на 635 осіб.

Наказом керівника закладу від 01.01.2025 № 11 затверджено План евакуації мешканців та персоналу КУ «ОПШПВ» у разі виникнення загрози або виникнення надзвичайної ситуації.

У закладі функціонує пожежна сигналізація, а також наявні затверджені директором схеми евакуації.

У холах облаштовані зони відпочинку, наявні телевізори для спільного перегляду (фото 8).

На житлових поверхах наявні пральні та сушильні машини для догляду за особистим одягом підопічних (фото 9).

Також керівництво підтримує проживання у закладі сім'ями. Деякі підопічні мають домашніх улюбленців.

Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне.

Для пересування підопічних та персоналу між поверхами наявні 2 ліфта (пасажирський та грузовий).

Підопічні користуються власними мобільними телефонами та іншою технікою. Житловий корпус забезпечено доступом до мережі інтернет.

Житлові кімнати розраховані на проживання від 1 до 3 осіб. Санітарний стан постільної білизни та одягу підопічних задовільний. Групою НПМ встановлено, що одяг та інший м'який інвентар персоналізовано (фото 10). Підопічні забезпечені сезонним одягом, виглядають охайно.

У кімнатах підопічних затишно, наявні власні речі, ікони, посуд тощо. Житлові кімнати облаштовані функціональними ліжками, кнопками виклику персоналу, кондиціонерами, телевізорами, холодильниками, мікрохвильовими печами. Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур. Неприємні запахи в житлових кімнатах відсутні. На кожній кімнаті наявні таблички із ПІП мешканців. Санітарно-гігієнічні кімнати здебільшого облаштовані для осіб з інвалідністю.

Також кімнати обладнані незаражувальними лампами.

Ведеться облік температурного режиму холодильників (фото 11).

У закладі функціонує перукарня. Перукар надає послуги з стрижки, гоління, а також фарбування волосся (фото 12).

Усі підопічні мають документи.

У закладі наявна можливість працевлаштування. Так, один підопічний закладу працює на 0,25 ставки дворником.

Також керівництвом закладу вживаються заходи для поновлення дієздатності підопічних у разі потреби.

На інформаційних стендах закладу наявна інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо (фото 13). В коридорах закладу здійснюється відеоспостереження, про що наявні попереджувальні таблички.

У закладі працює бібліотека. Підопічні позитивно відгукувалися про бібліотекаря та різноманітний асортимент книг. Також у пансіонаті функціонує етнографічний музей Подільського краю та комп'ютерний клас. Окрім цього, є актовна зала, яка розрахована на 160 осіб.

Культурно-дозвіллева діяльність організована на високому рівні: у майстерні підопічні займаються вишиванням, бісероплетінням, малюванням, розвитком мілкої моторики тощо. Також до закладу приїжджають музикальні групи та проводять концерти. Окрім цього, працівниками закладу у теплу пору року організуються виїзні екскурсії та поїздки на природу для психоемоційного розвантаження підопічних.

Для задоволення релігійних потреб підопічних до закладу регулярно навідуються священослужителі. Також у закладі є релігійний куточок.

Керівництво закладу здійснює співпрацю з благодійними та міжнародними організаціями, результатами якої є проведення ремонтних робіт у закладі та, як наслідок, створення комфортного та безпечного середовища для підопічних.

Працівники закладу регулярно приймають участь у навчальних заходах для підвищення кваліфікації.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 54 підопічними та 10 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 05.03.2021, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав:

на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло;

на охорону здоров'я та медичну допомогу;

на професійну правничу допомогу;

на повагу до приватного та сімейного життя.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Вінницькій обласній військовій адміністрації та Вінницькій обласній раді:

забезпечити належний контроль за якістю соціально-побутового і медичного обслуговування підопічних, виконанням протиепідемічних заходів.

2. Комунальній установі «Обласний пансіонат для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку»:

забезпечити дотримання у закладі прав підопічних на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, житло, зокрема дотримання натуральних добових норм харчування, житлової площі на одну особу;

усунути порушення санітарно-гігієнічних вимог у роботі харчоблоку, унеможливити випадки збереження нестікерованих, немаркованих продуктів, забезпечити контроль за відібранням та зберіганням добових проб з приготовлених страв;

забезпечити дієвий контроль за роботою медичного персоналу щодо недопущення використання та своєчасної утилізації прострочених ліків, строк придатності яких закінчився;

забезпечити інформування мешканців про їх права і обов'язки та облаштувати інформаційні стенди з контактами місцевого центру з надання безоплатної правничої допомоги, правозахисних організацій.

Зазначені рекомендації виконано. З моменту попереднього відвідування відбулися значні покращення матеріально-побутових умов підопічних, а саме:

укриття закладу включено до фонду захисних споруд цивільного захисту, як найпростіше укриття;

проведено капітальний ремонт по встановленню системи пожежної сигналізації, автоматичної системи пожежогасіння та флегматизації, керування евакуюванням;

проведено капітальний ремонт 3 та 5 поверхів закладу;

встановлено інформаційні стенди з інформацією про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо;

на час відвідування проводиться капітальний ремонт харчоблоку та 4 поверху пансіонату.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

1. У порушення розділу III Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення (далі – Мінімальні норми), затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857, у окремих житлових кімнатах 5 поверху відсутній твердий інвентар, зокрема тумби (фото 14).

2. У порушення пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772 (далі – Типове положення), житлові кімнати 2 поверху пансіонату не облаштовано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

3. Окрім того, 2 поверх закладу потребує проведення ремонтних робіт для приведення житлових кімнат у відповідність до вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007) (фото 15).

4. Групою НПМ встановлено гостру потребу у проведенні капітального ремонту лазне-прального комплексу, адже через застарілі системи неможливо під'єднати сучасну пральну техніку (фото 16). Технічний стан наявних пральних устаткувань не дозволяє здійснити своєчасне обслуговування м'якого інвентарю підопічних пансіонату.

5. У порушення пункту 5 Типового положення в інтернаті останнє приймання їжі організовано з 18:30 до 19:00, проте відповідно до встановлених законодавством вимог має бути організовано не пізніше ніж за дві години до сну.

6. Вантажний ліфт житлового корпусу не працює. У разі термінової потреби в медичній допомозі або необхідності транспортування підопічних до лікарні персоналу доводиться прикладати значних зусиль для переміщення маломобільних або ліжкових хворих, що може призвести до затримки в наданні медичної допомоги.

7. Зі слів підопічних, практикуються ранні підйоми (о 05:00-06:00), щоб персонал міг помити підлогу і здати зміну. Підопічні під час особистих конфіденційних бесід висловлювали побажання щодо зміни режиму дня для більш пізнього підйому та, як наслідок, повноцінного нічного відпочинку.

8. Ліжкові хворі підопічні не в повній мірі забезпечені підгузками, що порушує вимоги пункту 5 Типового положення.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

9. У порушення пункту 35 Типового положення не всі житлові кімнати для двох і більше осіб облаштовано ширмами для забезпечення приватності під час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур. Таким чином, підопічні змушені переодягатись та задовольняти фізіологічні потреби в житлових кімнатах у присутності інших підопічних.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

10. Закладом не укладено договір про надання послуг у сфері поводження з небезпечними відходами, що є порушенням природоохоронного законодавства, яке регулює питання зберігання, перевезення та утилізації медичних відходів категорії «В», затверджених наказом МОЗ від 08.06.2015 № 325 «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами».

11. У закладі перебуває підопічний К., хворий на хронічний гепатит С, який не отримує відповідне лікування.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

12. Не всі приміщення пансіонату у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

у коридорах 5 поверху житлового корпусу відсутні горизонтальні поручні з обох боків для полегшення пересування малорухливим особам (фото 17).

Порушення права володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

13. Під час відвідування членам групи НПМ стало відомо, що у пансіонаті перебуває 2 недієздатних підопічних, опіку над якими здійснює заклад.

У разі необхідності використання особистих коштів зазначених підопічних для задоволення їх потреб адміністрацією закладу подається клопотання до опікунської ради виконавчого комітету Вінницької міської ради з метою отримання дозволу на вказані дії. У подальшому таке клопотання затверджується рішенням виконавчого комітету Вінницької міської ради.

Проте відповідно до пункту 3 статті 41 Цивільного кодексу України правочини від імені недієздатної фізичної особи та в її інтересах вчиняє її опікун. При цьому необхідності у будь-яких додаткових погодженнях органами місцевого самоврядування діючим законодавством України не передбачено.

Окрім того, зазначений процес погодження призводить до уповільнення витрачання коштів недієздатних підопічних, опіку над якими здійснює заклад, та до порушення прав підопічних, потреби яких не задовольняються їх опікуном.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Вінницькій обласній військовій адміністрації забезпечити:

контроль за додержанням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу;

проведення ремонтних робіт 2 поверху пансіонату та капітального ремонту лазне-прального комплексу;

належний технічний стан вантажного ліфту житлового корпусу закладу;

укладення договору про надання послуг у сфері поводження з небезпечними відходами.

3. Комунальній установі «Обласний пансіонат для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку» забезпечити:

облаштування житлових кімнат закладу відповідно до Мінімальних норм;

встановлення у всіх житлових кімнатах кнопок виклику персоналу;

останнє приймання їжі підопічними за 2 години до сну відповідно до встановлених законодавством норм;

перегляд розпорядку дня підопічних, а саме раннього підйому;

підопічних необхідною кількістю засобів медичного призначення, а саме підгузками відповідно до затверджених ІПР;

вжиття заходів для призначення відповідної схеми терапії сучасними противірусними препаратами та внесення підопічного до переліку осіб, які мають право безкоштовно отримувати медичну допомогу для пацієнтів з гепатитом С;

облаштування ширмами житлові кімнати для двох і більше осіб;
дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;
витрачання власних коштів недієздатних підопічних на їх особисті потреби без погодження з органами місцевого самоврядування.

Додатки: фотоматеріали на 5 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Заступник начальника відділу
реалізації національного
превентивного механізму в закладах
соціального забезпечення та освіти
Департаменту з питань реалізації
національного превентивного
механізму Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Антон КРУЦЮК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

Фото 3

фото 4

Φοτο 5

φωτο 6

Φωτο 7

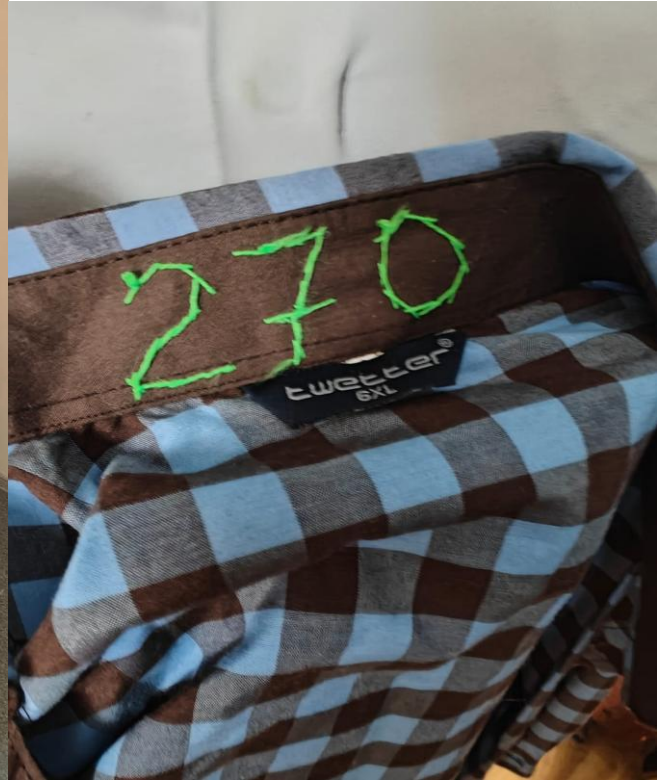
φωτο 8

Φοτο 9

φοτο 10

Φοτο 11

φοτο 12

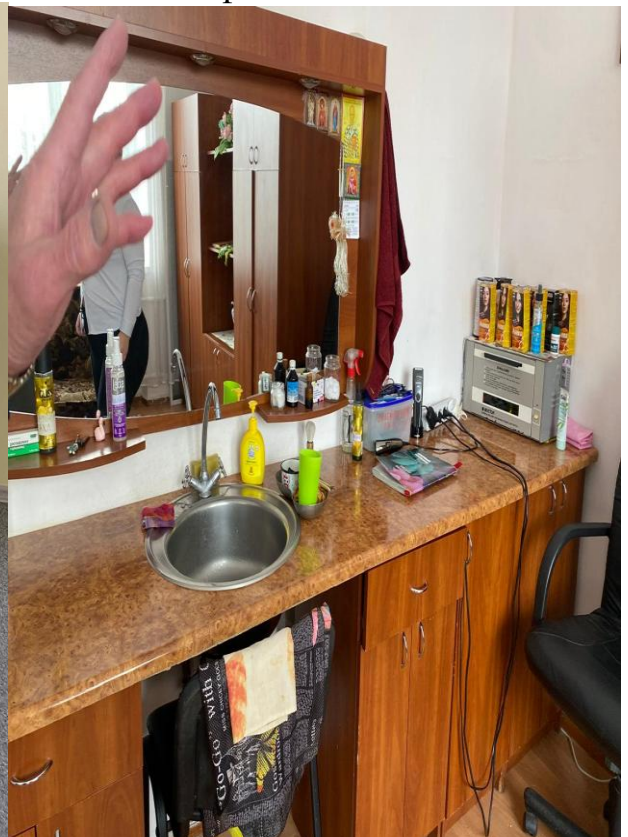

Фото 13

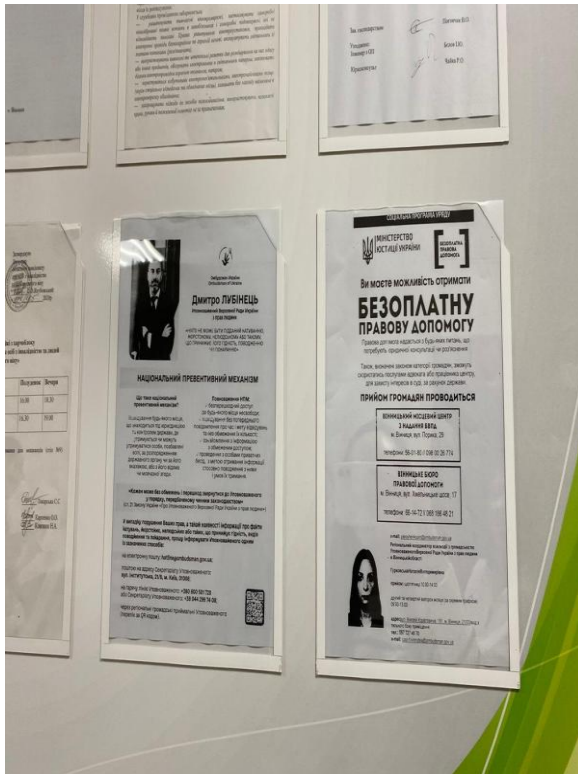

фото 14

Фото 15

фото 16

Фото 17

